

vil sammenligne os med. Derfor skal der sættes mere på forskning, og derfor må det også i nogle sammenhænge koste flere penge.

Begynder vi at kigge lidt på, hvad der ligger bag de små 7 mia. kr. i 1993, kan jeg nævne noget, der fremgik af en artikel af professor David Favrhøldt for et stykke tid siden: En del af den forskning består af udarbejdelse af statistikker om trafik, jordforurening, luftforurening, vandforurening, tilsætning af stoffer i mad, osv. Det er altså snarere anvendt forskning end det, man vel kan kalde egentlig forskning.

Jeg tror, det er meget vigtigt, at man i den politik, der skal udmøntes ud fra denne redegørelse, har mod til at sige, at der skal være et maksimum af frihed for forskningen. Vi skal sætte nogle rammer, men vi skal ikke gribe ind og detaljestyre. Vi skal, som også Venstres ordfører var inde på, finde nogle værktøjer, som kan støtte, hjælpe og motivere det private erhvervsliv til at forske mere, eventuelt – som Det Konservative Folkeparti har peget på – ved at give en meget betydelig fradragsret for det, vi vil kalde begrundede forskningsudgifter.

Derfor er nøgleafsnittet i forskningsministerens redegørelse nok det afsnit, der står på side 3 et stykke under midten, og hvor der tales om en balance mellem forskningsfriheden, og det, at det politiske system kræver effektiv udnyttelse og konkrete resultater af de samfundsmæssige investeringer. Det er dér, det politiske spektrum og det politiske spil kommer ind: i balancen mellem de resultater, vi som politikere ønsker at se, og den frihed, vi skal give forskerne. Som eksempel har der ofte været peget på, at hvis vi styrer forskningen for voldsomt, vil der blive sagt nej til skæve ideer, som senere hen viser sig at være geniale.

I 1812 skrev H.C. Ørsted om sine første synspunkter med hensyn til det, der i 1820 blev til teorien om elektromagnetismen, og jeg gad nok vide, om han havde fået lov til at forske i det projekt og gennemføre det, hvis der skulle have været en eller anden form for politisk styring af det.

Det vil sige, at vi takker forskningsministeren for redegørelsen, og at vi synes, der er gode og spændende ting i den.

Det, vi tager forbehold for på nuværende tidspunkt, er naturligvis, hvordan disse gode ord så vil blive udmøntet, og hvor vi finder balancen.

Vi tror meget på, at det private erhvervsliv skal have de bedst tænkelige forskningsmulig-

heder, at den offentlige forskning skal styrkes, at vi skal op på EU-standard, og at det skal ske ved hjælp af rammestyringer og med så meget frihed til forskerne som overhovedet muligt.

Kjeld Rahbæk Møller (SF):

Der står mange pæne ord i redegørelsen, som det er svært at være uenig i. Men som det vil være naturligt, vil jeg tage udgangspunkt i de steder i redegørelsen og i den faktisk førte politik, som jeg finder problematiske.

Og jeg vil tage udgangspunkt i de to slagord, som regeringen har formuleret: »kvalitet« og »relevans«, for som det fremgår af den offentlige debat, har de to begreber jaget en skræk i livet på mange forskere.

Først vil jeg tage jeg fat på spørgsmålet om kvalitet. Målsætningen kan vi uden videre tilslutte os, og det tror jeg for så vidt enhver kan. Men det centrale er, hvad vi egentlig skal gøre for at hæve kvaliteten, og dér vil jeg slå fast, at det ikke kan gøres udefra.

F.eks. er de engelske forsøg på at måle kvalitet ved hjælp af alle mulige optællinger af hvad som helst en total fiasko. Kvaliteten må sikres ved hjælp af de traditionelle, interne mekanismer i forskningsverdenen, hvor forskere måles efter deres anseelse hos deres fagfæller. Det må være udgangspunktet, og det skal så styres af interne mekanismer på universiteterne og i forskningsrådene. Men hvad angår de interne mekanismer på universiteterne, kan vi konstatere, at undervisningsministeren har været ekstremt passiv med hensyn til at søge at styrke dem.

Hvad angår forskningsrådene, har vi det problem, at Forskningsministeriet indtil nu – og det gælder faktisk også den redegørelse, vi nu har til debat – kun har hæftet sig ved forskningsrådenes rådgivende funktion. I ministeriets egen forståelse er ministeriet åbenbart den vigtigste aktør, der skal sikre kvaliteten, og så er rådernes vigtigste opgave at rådgive ministeriet.

Det er en meget farlig holdning, idet vi risikerer at få et lag af særlig indflydelsesrige personer, som det er vigtigt at tilhøre eller i det mindste at holde sig gode venner med: mennesker, som ikke er fagfæller, men som danner sig et eller andet billede af, hvem der er gode eller dårlige forskere, og som kommer til at bestemme for meget, og jeg tror, den udvikling allerede er på vej, men den holdning strider fundamentalt imod den frie forsknings væsen.